

Ministeren

Udlændinge- og Integrationsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Udlændinge- og Integrationsudvalget har den 21. februar 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 5 til B 56 efter ønske fra Pernille Vermund (NB) til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 5 til B 56:

Mener ministeren, at det er i strid med grundloven at stille krav om, at nytilkomne indvandrere efter tre måneder enten skal have fundet egen forsørgelse, eller skal have taget initiativ til at komme i aktivering, hvis man ønsker at fastholde en offentlig ydelse?

Svar:

1. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan generelt oplyse, at det følger af grundlovens § 75, stk. 2, at den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder.

Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 485, anfører bl.a. følgende angående personkredsen omfattet af grundlovens § 75, stk. 2:

”Det må antages at følge af grundlovens § 75, stk. 2, at bestemmelsen ikke blot omfatter danske statsborgere, men også udlændinge, der opholder sig lovligt her i landet (modsat Ross 1980 s. 785). I U 2012.1761 H fastslog Højesteret, at en udlænding med opholdstilladelse som flygtning var omfattet af den personkreds, som er beskyttet af grundlovens § 75, stk. 2. Det er nærliggende, at også andre udlændinge, der opholder sig mere end rent midlertidigt her i landet, vil kunne være omfattet af bestemmelsen. Grundlovens § 75, stk. 2, er ikke til hinder for, at det bestemmes, at udlændinge skal udsendes af landet – herunder som følge af, at de ikke er i stand til at forsørge sig selv.”

I lyset af ordlyden af grundlovens § 75, stk. 2, og den nyere statsretlige litteratur er det Justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen indebærer, at det påhviler staten at sikre et eksistensminimum for personer, der opholder sig mere end rent

30. marts 2020

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Integration
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2020 - 3460
Akt-id 1185608

kortvarigt i Danmark, og hvis forsørgelse ikke påhviler andre. Det gælder også udlændinge uden lovligt ophold.

Det vurderes således, at det ikke vil være i overensstemmelse med grundlovens § 75, stk. 2, hvis udlændinge, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, ikke kan modtage hjælp fra det offentlige.

Det fremgår imidlertid ikke af grundlovens § 75, i hvilken form hjælpen skal ydes, og hjælpen vil f.eks. kunne betinges af modtagelse af et arbejdstilbud, således at den pågældende ved at påtage sig det tilbudte arbejde (atter) bliver i stand til at forsørge sig selv og sine, eller deltagelse i aktivering. En person, der tilbydes offentlig forsørgelse på den betingelse, at vedkommende deltager i aktivering, vil således efter en konkret vurdering af bl.a. aktiveringstilbuddet og udlændingens forhold kunne blive anset for at modtage "hjælp" i grundlovens § 75, stk. 2's forstand.

Det bemærkes i den forbindelse, at Højesteret ved dom af 5. december 2005 (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, side 770) tog stilling til en sag om midlertidig standsning af udbetaling af kontanthjælp til en person under henvisning til, at vedkommende i en periode ikke havde taget imod et tilbud om aktivering. Højesteret fandt, at der ikke var grundlag for at fastslå, at personen, der i en to måneders periode ikke havde fået udbetalt kontanthjælp, ikke fik tilbud om hjælp inden for rammerne af grundlovens § 75, stk. 2.

Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at aktiveringstilbuddet indebar, at personen, i det omfang han deltog i aktiveringen, ville få udbetalt en ydelse, som oversteg et eksistensminimum, og at hans vægring ved at deltage i aktivering alene ville have som konsekvens, at han, mens aktiveringstilbuddet stod åbent, mistede ydelsen, i det omfang han ikke deltog i aktiveringen. Endvidere lagde Højesteret vægt på, at aktiveringstilbuddet var rimeligt, bl.a. i den forstand at den pågældende magtede at udføre arbejdet, og kravet om deltagelse i aktivering som betingelse for opnåelse af kontanthjælp var sagligt begrundet, idet kravet havde til formål at forbedre hans muligheder for selvforsørgelse.

Det kan i øvrigt oplyses, at en ordning, hvorefter der gælder krav om aktivering for at fastholde en offentlig ydelse, også skal overholde Danmarks internationale forpligtelser, herunder diskriminationsforbuddet i EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 1 i tillægsprotokol 1 (om ejendomsretten), og at forskelsbehandling på baggrund af nationalitet kræver meget tungtvejende grunde for at kunne anses for retfærdiggjort efter EMRK, jf. bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 16. september 1996 i sagen *Gaygusuz mod Østrig*.

2. For regeringen er princippet om ret og pligt helt afgørende. Ledige, der modtager en forsørgelsesydelse, skal som udgangspunkt stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det gælder for såvel danske statsborgere som for udlændinge. Og det er ikke mindst afgørende, at alle nytilkomne bliver mødt med dette krav, med hen-

blik på at de kan bidrage til det samfund, de nu er en del af, frem for at være passive ydelsesmodtagere.

Regeringen har som bekendt igangsat et arbejde med et forslag om at bidrage med, hvad der svarer til en 37 timers arbejdsuge, hvis man ønsker adgang til fuld ydelse.

Mattias Tesfaye

/

Lars von Spreckelsen-Syberg